

ФОРМУВАННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

**Михальчишина Л.Г.,
к.е.н., доцент, викладач
ВСП «Ладизинський фаховий коледж ВНАУ»
Ярославський А.О.,
доктор філософії з економіки, викладач
ВСП «Чернятинський фаховий коледж ВНАУ»**

Розвиток сільського господарства в умовах воєнного стану є пріоритетним завданням для забезпечення продовольчої безпеки та стабілізації економіки.

Розуміння «стійкого розвитку» як стабільного набуття підприємством нової якості, що проявляється у збалансованій зміні підсистем стійкості (виробничої, економічної, соціальної, екологічної та інформаційної), в економічному зростанні підприємства та інноваціях, є об'єктом дослідження багатьох науковців, однак недостатньо вивченими залишаються багато питань стратегічної орієнтації сталого розвитку сільського господарства, а також способів та прийомів його забезпечення.

Мета дослідження полягає у розгляді теоретичних положень та практичних аспектів формування сталого розвитку сільськогосподарських підприємств.

Українська економіка та аграрна галузь зокрема мають значний потенціал до впровадження концепції сталого розвитку. Окрема увага до аграрного сектору пов'язана із низкою чинників: 1) висока ресурсомісткість та як наслідок значний вплив на екологію; 2) значна частка у ВВП країни (близько 9% станом на 2022 р.) та майже половина експорту країни (47% станом на 2022 р.); 3) високий мультиплікатор інвестицій та зайнятості. Впровадження концепції сталого розвитку аграрними підприємствами може зумовити низку позитивних наслідків: 1) покращення екології; 2) зростання якості харчових продуктів та, як наслідок, здоров'я населення; 3) покращення економічних результатів та стійкості підприємств; 4) покращення рівня розподілу доходів; 5) формування середнього класу [1, с. 294-295].

Потенціал агропідприємства, регіону, галузі – це головна стратегічна

змінна, управління якою за допомогою інструментів вираженої соціально-економічної політики формує комплекс необхідних умов стійкого розвитку. Економічний потенціал стійкого розвитку – це сукупність наявних і можливих для мобілізації ресурсів, необхідних для функціонування конкретної соціально-економічної системи.

Відсутність єдиної цілісної методології управління стійким розвитком регіональних агропромислових комплексів, що враховує сучасні уявлення про природу відтворювальних процесів, є причиною недостатньої розвиненості механізму та інструментарію розроблення стратегії забезпечення стійкого розвитку сільськогосподарських підприємств [2, с. 90].

Поточний стан підприємства є наслідком прояву чинників, що впливають на формування сталого розвитку підприємства і мають свою галузеву специфіку. Сільськогосподарські підприємства, особливо малі, володіють меншим спектром адаптаційних можливостей з огляду на специфіку аграрного виробництва, тому будь-яка зміна навіть одного з параметрів зовнішнього або внутрішнього середовища може виявитися критичною.

Концепція формування сталого розвитку полягає в ідентифікації напряму впливу (позитивного чи негативного) факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, нівелюванні негативного та посиленні позитивного впливу з відображенням максимальної ефективності зазначеного управлінського процесу в результатах діяльності сільськогосподарських підприємств.

Формування механізмів управління сталим розвитком окремих суб'єктів господарювання цієї сфери потребує детальних підходів до діагностики факторів мікросередовища функціонування сільськогосподарського підприємства. Питання відтворювального відновлення залишається актуальним для більшості сільськогосподарських підприємств і його вирішення залежить від формування ефективних механізмів господарювання. Зараз гостро стоїть проблема розробки ефективних механізмів регулювання агропродовольчого ринку [3, с. 17].

Специфіка аграрного виробництва обумовлює необхідність комплексного розгляду ефекту зі складовими економічного, соціального, екологічного,

виробничого, інформаційного компонентів сталого розвитку, що в деяких випадках знижує очікуваний і можливий ефект (наприклад, збільшення обсягів виробництва соняшнику веде до зростання фінансових результатів, але також і до втрати родючості через виснаження ґрунтів тощо).

Отже, в основі нової парадигми розвитку суспільства лежить концепція сталого розвитку, сутність якої полягає в забезпеченні такого економічного зростання, яке дає можливість гармонізувати відносини людина-природа і зберегти навколишнє природне середовище для нинішнього та майбутніх поколінь. Такий розвиток може здійснюватися сільськогосподарськими підприємствами, якщо управління їхньою діяльністю оцінювати не лише за отриманням максимального прибутку або ринковою ефективністю, а також і за екологічною стійкістю економічної системи.

Список використаних джерел

1. Лема О.І., Матковський О.А., Коваль О.Р., Сярий І.В. Сталий розвиток аграрних підприємств в Україні. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2023. № 2 (9). С. 289-296.
2. Пілявський В.І. Ознаки, фактори та умови формування і нарощування потенціалу стійкого розвитку підприємств АПК. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2019. № 6 (111). С. 86-91.
3. Настека М.В. Імплементация принципів сталого розвитку сільськогосподарськими підприємствами України. *Науковий вісник Одеського національного університету*. 2022. №11-12 (300-301). С. 14-19.